

FARMÁŘ JÁNOS DÁVID JÁVORCSIK

Malý a mladý výrobce pšenice špaldy a současně pekař.

Identifikační údaje

Jméno: Dávid János Jávorsik

Lokalizace: župa Békés, Gádoros, Maďarsko

Velikost farmy: 5 ha

Rok založení: 2014

Hlavní aktivity: výroba pšenice špaldy a kukuřice, slunečnice, produkce vajec, pekařských výrobků

WEB: <https://www.facebook.com/tonkolysutigadoros/>

Farmář János Dávid Jávorsik obhospodařuje 5 hektarů půdy ve vesnici Gádoros (jihovýchodní Maďarsko, oblast Jižní Velká nížina, župa Békés) od září 2014. Cílem bylo užít se s rodinou jako drobný farmář tam, kde žije, protože byla k dispozici půda pro pěstování plodin, zejména pšenice. Polovina půdy pochází z dědictví a druhá polovina byla zemědělcem koupena. Zděděné pozemky vlastnila rodina ještě před první světovou válkou; dědeček jako dítě od roku 1914 sám oral a hospodařil kvůli okolnostem působenými válkou.

Pšenice špalda (*Triticum spelta*) se pěstuje na polovině z 5 hektarů půdy, kukuřice (*Zea mays*) a slunečnice (*Helianthus annuus*) se pěstují každé 4 roky. Pšenice se používá výhradně k výrobě domácích koláčů a pečiva, zatímco pěstovaná kukuřice a slunečnice se zcela prodávají. Na pozemku je i malá slepičí farma. Vejce nejsou uváděna na trh, jsou využívána výhradně pro potřebu farmy.

Farmář úzce spolupracuje se svým otcem – jehož stroje používá (otec má vlastní farmu). Při zpracování pěstované pšenice byly navázány úzké vztahy s několika místními farmáři, např. loupání, mletí v loupáče a malý kamenný mlýn se zapojením dalších výrobců. Při výrobě koláčů a pekařských výrobků z pšenice špaldy jsou využívány produkty a služby jiných výrobců a hospodářských organizací i k pořízení a zpracování dalších surovin (např. sýrů), které zemědělec nevyrábí. V rámci kooperace probíhá zkušební výroba na pekárnách a velkosériových strojích, jejichž zkušenosti budou později využity. Při prodeji hotového produktu farmář spolupracuje s trhy, jako je řemeslný trh v Bödönu.

Farmář se snaží maximálně využít výhod členství v Maďarské zemědělské komoře, což znamená především využívání služeb, které usnadňují provoz v souladu se zákonem, pomáhají žádat o dotace či adaptovat se na vnější prostředí a tržní podmínky. Farma není členem žádné jiné formální spolupráce.

Ke zpracování surovin, výrobě a prodeji hotového výrobku jsou navázány fungující vztahy, ale podle farmáře tomu trochu brání – v mnoha případech domnělý – střet zájmů mezi výrobcem, zpracovatelem a prodejcem, což má za následek nedostatek „skutečné“ spolupráce. Neformální spolupráci také brání skutečnost, že mladí lidé nevidí v této formě hospodaření či života perspektivu, takže mladých farmářů je málo; většinu tvoří starší lidé, kteří vyrostli v jiných podmínkách, mají potíže nebo se nechtějí přizpůsobit. S rozvojem a šířením velkovýroby jsou podle farmáře malí producenti stále méně konkurenceschopní a společná práce se nevyplácí.

Za posledních 7 let vztahy s výrobcem a společnostmi zefektivnily výrobní, zpracovatelské a prodejní pracovní postupy. Farmář tak nemusí dělat vše v dodavatelském řetězci sám, může se spolehnout i na pomoc a služby ostatních, z čehož budou mít prospěch zúčastnění místní farmáři a farmářské organizace. Formální školení není podle farmáře typické, nebo je k němu málo příležitostí. Výrobci zabývající se podobnou činností se však dobře znají. Farmáři udržují kontakt na neformální úrovni a při rozhovorech si především vyměňují zkušenosti, sdílejí své znalosti o aplikovaných výrobních metodách a procesech, mají

tak možnost se od sebe navzájem učit. Do této formy předávání informací a znalostí se zapojují i starší, zkušenější zemědělci.

Nejvýznamnější investicí farmy od počátku činnosti byl nákup pozemků úvěrem poskytnutým Széchenyi Card se státní dotací úroků a stavba dílny s podporou „Rozvoj malých zemědělských farem“. Jedinečnost farmy je dána tím, že druh pekařských výrobků (ze pšenice špaldy) a produkci plodin zásobujících pekárnu provozují pouze v Maďarsku. Jedním ze střednědobých plánů farmy je zjednodušení a zefektivnění výroby a zpracování. V současné době je po sklizni příliš mnoho pracovních procesů (pytlování, skladování atd.), pšenice se musí 14x uchopit, než se dostane k zákazníkovi. To by mělo být zjednodušeno navržením hromadného skladování a manipulace. Dlouhodobá vize výrobce je vyrůst z malého výrobce, doprovázena rozvojem a transformací ve větší společnost. To by nakonec vedlo k celostátnímu prodeji vlastních produktů s dalším produktem ve velkých městech v síti vlastních prodejen.

Fotky:

